

DEPARTAMENT D'ITALIÀ. EOI EIVISSA
NIVELL INTERMEDI
CURS 2007-2008

NIVELL INTERMEDI 1

CONTINGUTS MORFOSINTÀCTICS

1. Tipus d'oració, els elements constitutius i la seva posició

1.1. L'oració simple. (*La frase semplice*) (Neg+) OI (+OD / CR) + V (p.ex. "Non gliel'ho detto", "Gliene ho parlato").

1.1.1. L'oració declarativa (enunciativa o dichiarative: affermative e negative).

1.1.1.1. L'oració declarativa *simple*.

1.1.1.1.1. Ordre marcat:

1.1.1.1.1.1. Dislocació a l'esquerra: p.ex. "La mela l'ha mangiata Mario" (anafora [ripresa-ripetizione] della particella pronominale "la").

1.1.1.1.1.2. Dislocació a la dreta: p.ex. "L'ha mangiata Mario la mela" (catafora [anticipo] della particella pronominale "la" che rimanda al sostantivo "mela").

1.1.1.1.1.3. Pseudoescindides (pseudoscisse) (Pron. rel *chi* / pron, dem. *quel/quello* + *che*): p.ex. "Chi lo ha sempre tirato fuori dai guai è stato il padre", "Quello che non capisco è perché si comporti così".

1.1.1.1.1.4. Topicalització (dislocazione senza ripresa pronominale) (p. ex. "Mario è stato [non io]", "Ai Caraibi vorrei essere [non qui]").

1.1.1.1.1.5. "Tema sospeso" o anacoluto (p.ex. "Io, speriamo che me la cavo").

1.1.1.2. L'oració declarativa *complexa* (p.ex. "Ho comprato il giornale" / "Non ho comprato il giornale").

1.1.1.2.1. Complementives (completive con funzione di C.oggetto, Soggetto, C.indir...) (p.ex. "Volevo che tu venissi alla festa di mio fratello").

1.1.1.2.2. Escindides (frase scissa o spezzata): Mode Indicatiu [explícita] p.ex. "È Mario che ha mangiato la mela" ("che" relatiu) / Infinitiu [implícita] p.ex. "È Mario ad aver mangiato la mela" [relatiu implícit] , "Copritevi che fa freddo" ("che" causal), "È un'ora che ti aspetto" ("che" temporal). Copula + SNom. + CHE + Sverb.

1.1.1.2. L'oració interrogativa directa simple (p.ex. "Quanti anni hai?") i indirecta amb verb a l'indicatiu (p.ex. "Dimmi che ore sono"; "Mi chiedo cosa dovrò fare").

1.1.1.3. L'oració exclamativa (p.ex. "Che bel cane!"; "Come sei cattivo!"; "Beato te!"; "Poveri noi!").

1.1.1.4. L'oració imperativa afirmativa o negativa (p.ex. "Vieni/Venga subito qui" / "Non venire/Venga!").

1.2. L'oració passiva Subj.+ (+Neg.) V aux. (essere) +V participio passato conjugat + C.Agent.

1.3. Les oracions amb verbs impersonals .

1.4. La concordança: subjecte / verb; subjecte / atribut; subjecte / predicat.

2. L'oració composta (*La frase complessa*): justaposició (*paratassi*) (p.ex. "Lei è brava e farà un ottimo lavoro") i subordinació (*ipotassi*) (p.ex. "Lei farà un ottimo lavoro perché è brava").

2.1. Oracions coordinades, justaposició (*paratassi*).

2.1.1. Expressió de relacions lògiques:

2.1.1.1. Conjunció (proposicions coordinades copulatives afirmatives i negatives / adjuntives): *e, né, neanche, neppure / inoltre, nonché, pure*.

2.1.1.2. Disjunció (proposicions coordinades disjuntives): *o, oppure, altrimenti, in caso contrario...*

2.1.1.3. Correlació (proposicions coordinades correlatives afirmatives i negatives): *e...e, o...o, sia...sia, sia...che, sia...o, tanto...che/come/quanto, non...ma, non solo...ma anche*.

2.1.1.4. Oposició (proposicions coordinades adversatives): *ma, eppure, tuttavia, però, invece, tuttavia, bensì, eppure, piuttosto, mentre, nondimeno, anzi, anziché...*

2.2. Oracions subordinades: subordinació (*ipotassi*) (p.ex. "Lei farà un ottimo lavoro perché è brava").

2.2.1. Substantives (Subordinate sostantive o Complementari dirette o complete).

2.2.1.1. Amb funció de Subjecte (Subordinate soggettive):

2.2.1.1.1. Implícites: Verbs d'aconteixement: *accade di, capita di, succede di + infinitiu./ Verbs d'opinió i creença en forma impersonal: si crede di, si pensadi, si dice di + indicatiu / subjuntiu.*

2.2.1.1.2. Amb funció de CD: (Subordinate oggettive) Estil indirecte: Verbs de dicció: *dire che*

2.2.1.1.2.1. Implícites: Verbs de pensament en present: formulació implícita *credere di, pensare di + inf.. / Verb desideratiu + infinitiu / Verb d'influència + infinitiu / Verb d'afecció + infinitiu.*

2.2.2. Adjectives (Subordinate aggettive o relative):

Introduïdes pels pronoms relatiu *che, chi* amb antecedent explícit i amb el verb en indicatiu (p.ex. "È venuto Mario, che è il fratello di Luisa", "Chi tocca i fili, corre il rischio di morire").

2.2.3. Adverbials (Subordinate avverbiali o Complementari indirette).

2.2.3.1. Temporals implícits

2.2.3.1.2. Anterioritat: *prima di + infinitiu.*

2.2.3.1.3. Posterioritat: *dopo + infinitiu compost.*

2.2.3.1.4. Simultaneïtat: *Quando + indicativo passato prossimo, passato remoto, futuro semplice; mentre + indicativo*

2.2.3.2. Causals explícites

Nexos i connectors: *perché.*

Mode indicatiu (p.es. "Non è uscito perché pioveva").

2.2.3.3. Consecutives explícites

Nexos i connectors: *così che.*

Mode indicatiu

2.2.3.4. Condicionals explícites

Pròtasi en indicatiu introduïda per *si*, apòdosi en present, futur d'indicatiu o en imperatiu.

2.2.3.5. Comparatives

2.2.3.5.1. D'igualtat: *così com, tanto quanto.*

2.2.3.5.2. De superioritat: *più di / che.*

2.2.3.5.3. D'inferioritat: *meno di / che.*

2.2.3.6. Finals explícites

Explícites: *perché, affinché + present / imperfet de subjuntiu.*

3. El sintagma nominal

3.1. Nucli

3.1.1. El substantiu

3.1.1.1. Classes:

3.1.1.1.1. Propis: Ús de l'article per a designar famílies (I Rossi); topònims amb article (L'Italia [amb funció de Subj. i CD], la Toscana [amb funció de Subj. i CD], la Sardegnia [amb funció de Subj. i CD], La Roma dei Papi, l'Italia del Nord).

3.1.1.1.2. Comuns: Concrets: individuals (comptables [libro] / incomptables [zucchero, latte...]) i col·lectius [gente, popolo, folla, fogliame...]

3.1.1.2. Gènere: Nomi mobili (Formació de femení mitjançant sufixació); substantius femenins acabats en -o (p.ex. *radio, foto, moto, auto*)

3.1.1.3. Nombre: Sobreabundants (sovrabbondanti) alguns dels substantius amb dues formes de plural i canvi de gènere que suposa un canvi de significat (p.es. braccio/braccia/bracci, corno/corna/corni, gesto/gesti/gesta...).

Substantius invariables en -us, -isi, -osi, -asi (*virus, crisi, osmosi, virasi...*).

3.1.2. El Pronom

3.1.2.1. Personals

Subjecte: Presència / Absència.

Objecte: Jerarquia d'ordenació segons la persona gramatical: CI + CD (p.ex. "*Me lo ha detto*").

3.1.2.1.1. Tònics: (pronomen complemento) Formes i usos dels pronoms que funcionen de CD o CI. Formes específiques per a la tercera persona.

3.1.2.1.2. Àtons: (particelle pronominali atone) Formes i usos dels pronoms que funcionen de CD o CI. Formes específiques per a la tercera persona. Adverbial locatiu "c" (en posició proclítica i, amb infinitiu, enclítica) i partitiu "ne" (en posició proclítica i, amb infinitiu, enclítica).

Pronoms reflexius: àtons (*mi, ti, si, ci, vi, si*) i tònics (*se*).

3.1.2.2. Demostratius

Formes: amb variació de gènere i nombre (*questo, codesto, quello*) i de forma invariable (*ciò*).

3.1.2.3. Possessius

Formes i usos:

Ús dels possessius amb article (per referir-se als familiars "*i miei* [genitori], *i tuoi* [genitori]).

3.1.2.3. Indefinits.

3.1.2.3.1. Formes:

3.1.2.3.1.1. Amb oposició de gènere i nombre: *tutto/a/i/e; molto/a/i/e; poco/a/i/e; altro/a/i/e, alcuno/alcun/a/i/e.*

3.1.2.3.1.2. Amb oposició de gènere: *qualcuno/a, nessuno/a, ognuno/a.*

3.1.2.3.1.3. Sense oposició de gènere i nombre: *qualcosa, nessuno, niente/nulla.*

3.1.2.4. Interrogatius

3.1.2.4.1. Formes invariables. Sense oposició de gènere i nombre: *chi, che.*

3.1.2.4.2. Amb oposició de nombre: *quale/quali.*

3.1.2.4.3. Amb oposició de gènere i nombre: *quanto/a/i/e.*

3.1.2.5. Exclamatius: *Chi* ("Chi si vede!"), *Che* ("Che bello!") .

3.1.2.6. Relatius:

3.1.2.6.1. *Che* amb antecedent explícit de persona o cosa.

3.1.2.6.2. *Chi* (*colui che, colei che*)

3.2. Modificació del nucli.

3.2.1. Els determinants

3.2.1.1. L'article

3.2.1.1.1. Determinat

Usos: especificador; identificador.

Restriccions d'ús amb nom propis i topònims.

L'article com substantivador d'adjectius (*Il bello/ il brutto/ il buffo/ il triste è che...*).

3.2.1.1.2. Indeterminat

Usos: significat bàsic: indefinit

Incompatibilitat en general (cfr. nivell superior per a les excepcions) amb els substantius no comptables.

3.2.1.2. Demostratiu

Formes: variació de gènere i nombre. (*questo/a/i/e, codesto/a/i/e, quello/a/i/e*).

Deixi de persona, espai i temps (Deissi).

3.2.1.3. Possessiu

Posició del possessiu dins el sintagma nominal, èmfasi: (*lui è mio amico/ lui è amico mio...* videlicet "*...e non tuo, suo, nostro, vostro, loro*).

Concordança

3.2.1.4. Indefinit

Amb oposició de gènere; amb oposició de nombre: amb oposició de gènere i nombre.

Concordança amb el substantiu que modifiquen.

Quantificadors: Numerals cardinals, numerals ordinals i fraccionaris. Partitiu: *la metà di, un po' di*. Col·lectius: *entrambi, tutti e due, un paio di, una decina di, una dozzina di, un centinaio di, due centinaia di, un gruppo di, un mucchio di, la maggioranza ...*

3.2.1.5. Interrogatius i exclamatius.

Che + substantiu + (signe de interrogació/exclamació); *quanto /a /i /e* + substantiu + (signe d'interrogació/exclamació)

3.2.2. L'aposiició

Caràcter explicatiu. Entre cometes. (p.ex. "*Dante, divin poeta, scrisse la Commedia*").

3.3. La concordança

Concordança en femení singular del col·lectiu *gente* .(p.ex "*La gente è tutta di fronte allo stadio*").

4. El sintagma adjectival.

4.1. Nucli: l'adjectiu qualificatiu

Formes apocopades: *buono* (*buon*), *bello* (*bel*), *grande* (*gran*), *santo* (*san*).

El grau comparatiu: de superioritat, d'igualtat, d'inferioritat.

El grau superlatiu absolut (superlativo assoluto): formes sintètiques (-*issimo/a/i/e*), formes analítiques (*molto* + *adj.*) i formes irregulars: (-*errimo/a/i/e* p.ex. *celeberrimo acerrimo, pauperrimo*).

El superlatiu relatiu

Diminutius, augmentatius, afectiu (vezzeggiativi), despectiu (peggiorativi) (-*ino/a/i/e, -one/a/i/e, -ello/a/i/e, -otto/a/i/e, accio/a/i/e, -uccio/a/i/e, -astro/a/i/e, -ucolo/a/i/e*).

Concordança amb el substantiu

Substantivació mitjançant l'article determinat masculí (*il bello, il brutto, il meglio, il peggio*).

4.2. Modificació del nucli

Amb un sintagma adverbial: SAdv (adv. de quantitat, adv. acabats en *-mente*, locucions adverbials) (*tanto, proprio, realmente, così, solo, perfino, addirittura, del tutto, per niente*).

5. El sintagma verbal

5.1. Nucli: el verb

5.1.1. Formes personals

5.1.1.1. Mode

5.1.1.1.1. Indicatiu.

5.1.1.1.1.1. Temps

5.1.1.1.1.1.1. Present: Formes dels verbs regulars i irregulars (consolidació: *avere, essere, potere, volere*, verbs acabats en *-care,-gare, scelg, sciolgo, colgo, sciolgo*, verbi della III conjugació amb infix *-isc-*). Formes dels verbs reflexius i pronominals. Usos del present: actual (cronològic); habitual; general; amb valor de futur.

5.1.1.1.1.1.2. Futur: formes dels verbs regulars. Formes dels verbs irregulars (*avere, essere, volere, dovere, potere, sapere, andare...*) Futur de probabilitat (p.ex. "*Saranno due o tre..., sarà sulla cinquantina...*").

5.1.1.1.1.1.2.1 Futur compost (futuro anteriore in doppio futuro con condizione di anteriorità: p.ex. "*Quando avrai fatto i compiti uscirai*").

5.1.1.1.1.1.3. Pretèrit imperfect

Formes dels verbs regulars i irregulars

Usos del pretèrit imperfect: cortesia (p.ex. "*Volevo un caffè, per favore*").

Marcadors temporals. Aspecte imperfectiu.

5.1.1.1.1.4. Pretèrit plusquamperfect (trapassato prossimo):

5.1.1.1.1.5. Pretèrit (preterito perfecto compuesto) pretèrit indefinit (*passato prossimo*).

5.1.1.1.2. Condicional (simple i compost amb el-lipsi de pròtesis) (p.ex. "[se avessi potuto] *Lo avrei fatto, ma non potevo*")

Formes dels verbs regulars.

5.1.1.1.3. Subjuntiu.

5.1.1.1.3.1. Present

5.1.1.1.3.2. Imperfet

Paradigma dels verbs regulars

Verbs irregulars

Amb verb principal d'afecció i preferència: *piacere, interessare, preferire+ che + pres. de subj.* (p.ex. "*Il caffè mi piace che sia caldo*")

5.1.1.1.4. Imperatiu.

Formes del imperatiu dels verbs regulars i irregulars.

Col·locació dels pronoms personals darrere el verb (enclítics).

Col·locació dels pronoms personals davant el verb per a les formes de cortesia.

Per a les formes de cortesia coincidència de l'imperatiu negatiu amb el present de subjuntiu.

Usos: Obligació, ordre

5.1.2. Formes no personals

5.1.2.1. Infinitiu

Infinitiu passat amb la conjunció "dopo" (revisió) Conj.+ V (p.ex. "*Dopo aver mangiato è uscito*")

Coincidència del subjecte gramatical i lògic en les subordinades substantives d'infinitiu.

Col·locació dels pronoms personals objecte.

Substantiu verbal

5.1.2.2. Gerundi

5.1.2.2.1. Present

Formació

Formes continues: *stare + gerundi*

Col·locació dels pronoms personals objecte

5.1.2.3. Participi

Vegeu nivell intermedi 2

Vegeu nivell intermedi 2

5.2. Aspecte

5.2.1. Perífrasis modals i aspectuals:

5.2.1.1. Perífrasis modals: Obligació: *aver da + infinitiu, dover + infinitiu*

5.2.1.2. Perífrasis aspectuals:

5.2.1.2.1. Aspecte Duratiu: Pret. impf. d'ind.; *Stare + gerundi*

5.2.1.2.2. Aspecte Habitual: *esser solito + infinitiu*.

5.2.1.2.3. Aspecte Incoatiu / terminatiu: *Stare per, cominciare a + infinitiu / terminare di, finire di + infinitiu*.

5.3. Modalitat

5.3.1. Factualitat: indicatiu

5.3.2. Necessitat: perífrasis formes personals; *aver bisogno /di + infinitiu/ che + subjuntiu*

5.3.3. Obligació: imperatiu; perífrasis

5.3.4 .Capacitat: *potere / sapere + infinitiu*

5.3.5. Permis: *potere + infinitiu*

5.3.6. Valoració: *Essere + Adj./ Adv. + che+ or. sub. sust.* (p.ex. "*È bene/male/meglio che...*").

5.3.7. Intenció: *voler/ pensare di + infinitiu*

5.4. Veu passiva

5.5. Funcions sintàctiques

Funció del verb dins les oracions amb predicat verbal i predical nominal.

El SV en funció de Subjecte, de CD i CR.

6. El sintagma adverbial

6.1. Nucli: Adverbis

6.1.1. Adverbis de temps. (Indicació de temps en relació al moment en què o de què es parla: *ora, oggi, ieri, domani, già, ancora, prima, dopo, fra, allora, poi, subito*; Indiquen un moment per ells mateixos).

6.1.1.1. Freqüència: *sempre, abitualmente, generalmente, mai*.

6.1.1.2. Duració: *durante*

6.1.2. Adverbis de lloc.

6.1.2.1. Localització: *davanti, dietro, dentro, fuori...*

6.1.2.2. Determinatius: *qui, qua, lì, là*.

6.1.2.3. Moviment: *avanti, indietro, dintorno*.

- 6.1.3. Adverbis de quantitat: *molto, poco, abbastanza, troppo...*
- 6.1.4. Adverbis i locucions adverbials de manera: *bene, male, così*, acabats en -*mente*.
- 6.1.5. Adverbis d'afirmació i de negació: *certo, certamente, esattamente, sicuro / non, neppure, neanche, nemmeno*
- 6.2. Adverbis modals.
- 6.2.1. Adverbis de dubte: *forse, probabilmente*.
- 6.3. Adverbis conjuntius i focalitzadors.
- 6.3.1. Per refoçar: *inoltre*
- 6.3.2. Per particularitzar: *soprattutto, specialmente*.
- 6.3.3. Per excloure: *solo, solamente*.
- 6.4. Adverbis interrogatius (*come?, dove?, quando?, quanto?, perché?*).
- 6.5. Modificació del nucli: Mitjançant un adverbi: *poco /molto / abbastanza / troppo* + adverbi
- 6.6. Posició dels elements del sintagma: S.Adj.+S.Adv /V+S.Adv.
- 6.7. Funció sintàctica: CC

7. El sintagma preposicional.(*Preposizioni semplici e Locuzioni avverbiali*)

- 7.1. Nucli: preposicions i locucions preposicionals (*Locuzioni avverbiali*)
- 7.2. Modificació de nucli mediant: S.Prepos., S. Adj., S. Adv., Oració
Posició dels elements del sintagma. N + Sprepos./ S. Adj. /S. Adv. /Oració
- 7.3. La preposició
La preposició *a* en el CI de persona (*enfasi sulla differenza rispetto al castigliano e, in qualche caso, il catalano, che impiegano questa preposizione per il CD di persona*).
Preposicions i locucions preposicionals que indiquen temps, lloc, moviment i direcció: *a, in, da, per, fino a, verso...* *prima di / dopo di...*
La preposició *di*: possessió, matèria, contingut, classe, edat, assumpte.
La preposició *con*: manera, companyia i contingut.
La preposició *per*: vantaggio, fine, causa
Règim preposicional de verbs i adjectius d'ús freqüent. (*cercare di, provare a, riuscire a...**enfasi sulla differenza rispetto al Règim preposicional castigliano e catalano*)
- 7.4. Substantivació del sintagma preposicional: *quello / a /i / le + di*
- 7.5. Posició dels elements: S. Adv. + Preposició + Tèrmini
- 7.6. Funcions sintàctiques: CC, CN, CD, CI, Atr., CR

CONTINGUTS FONÈTICS I ORTOGRÀFICS

1. Continguts fonètics:

- 1.1. Fonètica i fonologia
- 1.1.1. Fonemes vocàlics: Diftongs i triftongs (*puoi, muoio*).
- 1.1.2. Fonemes consonàntics. Consonants simples i consonants geminades. Grups consonàntics: gl, gn, sc. La lletra h muda.
- 1.1.3. Funció de les consonants geminades (*pena-penna; preso-presso*).
- 1.1.4. Fonemes italians no existents en català o castellà o que funcionen de manera diferent: [v] labiodental (*vino*); /r/ vibrant simple inicial de paraula; [tʃ] i

[dz/] simple o geminada en posició interna (*zio, grazie, azoto, azzurro*); /k/ velar (*chiesa*); /t/ alveopalatal [tʃ/](*ciao*).

- 1.1.5. Pronunciació de la s "impura" al principi de paraula.
- 1.1.6. Pronunciació de la s "sorda" /s/ i s "sonora" /z/.
- 1.1.7. L'accent: característiques generals. Accent tònic i accent gràfic.

2. Continguts ortogràfics:

- 2.1. Correspondència entre fonemes i grafemes
- 2.1.2. Ús dels caràcters en les seves diferents formes: Majúscules i minúscules (sigles, punts cardinals, segles, noms abstractes, organismes públics), cursiva, negreta, subratllat.
- 2.2. Separació de paraules al final de línia d'acord amb regles de separació sil·làbica.
Puntuació: normes bàsiques
- 2.3. Ús dels signes ortogràfics: cometes, parèntesis, punts suspensius, asterisc, barra.

INTERMEDI 2

1. L'ORACIÓ SIMPLE

1.1. Tipus d'oració, els elements constitutius i la seva posició

- 1.1.1. L'oració interrogativa indirecta amb verb al subjuntiu (p.ex. "Mi chiedo quanti anni abbia"; "Mi chiedevo quanti anni avesse")
- 1.1.2. L'oració passiva Subj.+ (+Neg.) V aux. (**essere/venire**) +V participio passato conjugat + C.Agent

1.2. Fenòmens de concordança

- 1.2.1. subjecte-verb
- 1.2.2. subjecte-atribut
- 1.2.3. subjecte-predicat

2. L'ORACIÓ COMPOSTA

2.2. Oracions subordinades subordinació (ipotassi)

2.2.1. Substantives

- 2.2.1.1. Amb funció de Subjecte (Subordinate soggettive):
2.2.1.1.1. Explícites: verbs d'aconteixement: *accade che, capita che, succede che* + indicatiu / subjuntiu; Verbs d'opinió i creencia en forma impersonal: *si crede che, si pensa che, si dice che* + ind. / subjuntiu. Amb expressió de valutació: *è bello/ brutto che, è giusto/sbagliato che, sembra vero/falso che* + subjuntiu
- 2.2.1.2. Amb funció de CD (subordinate oggettive):
Estil indirecte: Verbs de dicció: *dire che, affermare che, assicurare che*.
- 2.2.1.2.1. Explícites: Verbs de pensament en present: formulació explícita adf. i neg. *credere che, pensare che* + indicatiu /subjuntiu /condicional simple-compost.
- 2.2.1.2.2. Amb verbs volitius i desideratius en present: *chiedere che, voler che, aver bisogno che...*Selecció del mode subjuntiu.
- 2.2.1.2.3. Amb verbs d'influència: *consigliare che, raccomandare che*. Selecció del mode subjuntiu.

2.2.1.2.4. Amb verbs de percepció: *notare, vedere...*

2.2.2. Adjectives

Sense antecedent explícit: *Colui / colei/ coloro che*

Usos de "il che"

2.2.3. Adverbials.

2.2.3.1. Temporals implícites i explícites

2.2.3.1.1. Posterioritat: *Prima che* + subjuntiu

2.2.3.1.2. Simultaneïtat: *Al* + infinitiu.

2.2.3.1.3. Delimitació:

finché + present indicatiu/futur simple + futur simple

finché+ non+ futur compost [sense valor de negació] + futur simple

finché+ non + preterit anterior indicatiu + non + pretèrit perfet indicatiu [sense valor de negació]

finché+ non + pretèrit perfet indicatiu+ non + futur simple

(p.es "*Finché ci sei sto tranquillo / finché ci sarai starò tranquillo / finché non te ne sarai andato non avrò pace / finché non te ne fosti andato non capisti / finché non te ne sia andato non avrò pace*").

2.2.3.2. De lloc.

2.2.3.2.1. Destinació: *Essere+ adverbii de lloc+ dove+* indicatiu

2.2.3.2.2. De manera [*comparative di analogia*]: *Come* + indicatiu (p.ex. "*Fa' [così] come cred'*")

2.2.4. Causals explícites i implícites

Nexos i connectors: (major riquesa de conjuncions): (p.ex. *poiché, siccome, dato che, per il fatto che, dal momento che*)

Causals explícites: mode indicatiu

Causals implícites: mode gerundi present o compost

2.2.5. Condicionals explícites

Pròtasi subjuntiu pretèrit plusquamperfet (*trapassato*) introduïda per *si*, apòdosi en condicional compost (*passato*) (p.ex. "*Se avessi avuto tempo sarei andato al mare*"; "*Se fosse piovuto avrei preso l'ombrello*" [expressió de impossibilitat o irrealitat]).

2.2.7. Comparatives.

2.2.7.1. D'igualtat: *così-come, tanto-quanto, tale-qualè.*

2.2.7.2. De superioritat: *più di come, più di quanto, più di quello che.*

2.2.7.3. D'inferioritat: *meno di, meno di quello che, peggio di come+* indicatiu o subjuntiu.

2.2.8. Finals

Implícites: *per, a, di, con lo scopo di...* + infinitiu.

3. EL SINTAGMA NOMINAL

3.1. Nucli

3.1.1. El substantiu

Nombre: Pluralia tantum (*occhiaie...*);

3.1.2. El Pronom

3.1.2.1. Demostratius

Recursos d'identificació: *stesso, medesimo*

3.1.2.2. Indefinites

3.1.2.2.1. Distributius: Distributiu invariable *ogni*; distributiu que selecciona els elements d'un grup un per un. (*ciascuno/a*)

3.1.2.2.2. Multiplicatius: *il doppio, el triplo, dieci volte tanto.*

3.1.2.2.3. Doble negació amb els indefinites negatius (*non...niente / non...nulla*).

3.1.2.2.4. Identificatius: *uno...l'altro; l'altro; lo stesso; gli altri.*

3.1.2.3. Numerals: Collectius amb oposició de gènere (*entrambi/e*), invariables (*ambedue*).

3.1.2.4. Interrogatius

3.1.2.4.1. Usos dels pronoms interrogatius amb preposició: *che* e *chi* amb preposició (*di/a/da/in/con/su/per/tra*)

3.1.2.5. Relatius:

3.1.2.5.1. *Che /il quale/ la quale/ i quali/ le quali* amb antecedent explícit demostratiu "*colui/ colei/ coloro*"

3.1.2.5.2. *Ciò che* amb / sense antecedent explícit (p.ex. "*Ciò che mi dici è importante*", "*Questo è ciò che ti dico*")

3.1.2.5.3. *Chi* sense antecedent precedit de les preposicions.

3.2. Modificació del nucli.

3.2.1. Els determinants.

3.2.1.2. Demostratius

Valor anafòric dins el discurs

3.2.1.3. Indefinites

3.2.1.3.1. La forma invariable *qualsiasi* davant un substantiu

3.2.1.3.2. Distributius: *ogni*; diferència en l'ús de *tutti / ogni*

3.2.1.3.3. Multiplicatius: *il doppio, il triplo.*

3.2.1.3.4. Identificatius: *uno, un altro, l'altro; lo stesso; gli altri*

4. EL SINTAGMA ADJECTIU

4.1. Nucli: L'adjectiu qualificatiu

El grau comparatiu: d'igualtat (*tanto quanto /come*), de superioritat, d'inferioritat (*più di quel che, meno di quel che*)

El grau superlatiu: absout amb prefixos (*arci-, ultra-, stra-, sopra-, sovra-, super-, iper-, extra-*), amb iteració de l'adjectiu (p.ex. "*È una casa piccola piccola*").

Posició: Casos més freqüents d'anteposició: valor emfàtic.

Canvi de significat per la posició de l'adjectiu (*un paese grande / un gran paese*)

4.2. Modificació del nucli

Amb un sintagma nominal; amb un sintagma adjectival; amb un sintagma adverbial (*adv. de cantidad, adv. acabados en mente, locuciones adverbiales*); amb un sintagma preposicional (*di brutto, sul serio, per primo, al fresco, al caldo, all'asciutto, ecc.*).

5. EL SINTAGMA VERBAL

5.1. Nucli: verb

5.1.1. Indicatiu

5.1.1.1. Pretèrit perfet anterior (*trapassato remoto*): *Quando/Dopo che/Non appena* + S verb. (Pretèrit perfet anterior)

5.1.1.2. Pretèrit perfet (*passato remoto*): sistematització d'irregularitats

5.1.1.3. Usos dels temps del indicatiu (verbs regulars i irregulars)

5.1.1.4. **Concordança del temps del indicatiu**

5.1.2. Condicional simple i compost.

5.1.3. Subjuntiu

5.1.1.1.Plusquamperfet

5.1.3.2.Usos dels temps del subjuntiu:

-En oracions simples independents: per expressar desig (amb *magari* p.ex. “*Magari fosse festa!*” proposició optativa amb verb al subj.) i creença/opinió.

-En oracions subordinades: per expressar desig: *volere/desiderare + che + pres. de subj.*

-Estil indirecte: quan es reproduïx un imperatiu. (*La maestra dice agli alunni che escano=La maestra dice agli alunni. “Uscite!”*)

-Amb verbs d'opinió en present / imperfet d'indicatiu en forma negativa (*non credo che + pres. de subj. non credevo che + impf. de subj.*)

-Amb verb principal d'afecció: *piacere, far piacere + che + pres. de subj.*(p.ex. “*Mi fa piacere che sia lei la vincitrice*”)

-Amb construccions que suposen un judici valoratiu: *Essere + Adj. + che+ pres. de subj.* (p.ex. “*È bene che si sappia la verità*”)

-En oracions subordinades temporals: *prima che + presente de subjuntivo* (p.ex. “*Salutalo prima che se ne vada*”)

-En oracions subordinades condicionals: pròtasi en subjuntiu pretèrit plusquamperfet (*trapassato*) introduïda per *se*, apòdosi en condicional compost (*passato*) (p.ex. “*Se avessi avuto tempo sarei andato al mare*”; “*Se fosse piovuto avrei preso l'ombrello*” –Període ipotètic de l'Irrealitat-.

5.1.3.3. **Concordança dels temps del subjuntiu**

5.1.4. Imperatiu.

Formes de l'imperatiu dels verbs regulars i irregulars (sistematització d'irregularitats).

Usos: ordres, precis, consells. Casos de duplicació de l'imperatiu: ironia (p. ex. “*Mangia, mangia...che cosi dimagrisci!*”); repetició emfàtica de cortesia (*passi, passi per favore*)

5.1.5. Infinitiu

Proposicions subordinades substantives d'infinitiu

5.1.6. Gerundi present i compost

Valor modal

5.1.7.Participi present i compost

5.1.8.Concordança dels modes i dels temps verbals

5.2. Aspecte

5.2.1. Reiteratiu: prefix *ri-* + V.; V + Adv. / Locució adv. (*di nuovo, ancora, un'altra volta...*);

5.2.2. Ingressiu: *mettersi a* + infinitiu.

5.2.3. Puntual: Preterit perfet simple d'ind. (*passato remoto*)

5.2.4. Perfectiu/terminatiu: Preterit perfet simple d'ind. (*passato remoto*), Pret.

Plusquamperfet d'indicatiu (*trapassato prossimo*), Impf. d'ind. (narratiu), Pret.

Anterior (*trapassato remoto*), Cond. perf. (*condizionale passato*); *Smettere/cessare di* + infinitiu.

5.3. Modalitat

5.3.1. Valoració: *Essere + Adj. / Adv.+ che+ or. sub. Sust, apprezzare + che + pres. de subj.*

5.3.2. Desig: *volere + che + pres. de subj; sperare che + or. sub. sust; mi piacerebbe + infinitiu.*

5.3.3. Consell, recomanació: *consigliare di + inf.*

5.3.4. Hipòtesi

5.3.5. Finalitat

5.4. Veu passiva

Formes verbals en passiva: auxiliars *essere, venire* + participi

5.5. Funcions sintàctiques.

Funció del verb dins les oracions amb predicat verbal i predical nominal.

El SV en funció de Subjecte, de CD i CR.

6. EL SINTAGMA ADVERBIAL

6.1. Nucli: Adverbis i locucions adverbials.

6.1.1. Adverbis d'afirmació i de negació: *appunto, proprio, davvero, indubbiamente, assolutamente, / [non...] mica, [non...] punto*

6.1.2. Modals: *eventualmente, magari*

6.1.3. Conjuntius i focalitzadors: *totalmente, realmente, veramente.*

6.1.4. Interrogatius: variant literària di “dove?” “ove?”

6.2. Modificació del nucli: mitjantçant suffixe (*bene-benino-benone*)

7. EL SINTAGMA PREPOSICIONAL

7.1. Nucli: preposicions i locucions preposicionals

7.1.1. Lloc: Direcció, distància, procedència, localització, destí: diferències en l'ús de *a, di, da, in, verso, fino, per.*

7.1.2. Temps: hora, moment, mes, any, període, aproximació, finalització: *a, di, da, in, verso, fino, per.*

7.1.3. Manera: *a, in, con, da.*

7.1.4 .Matèria i assumpte: *di*

7.1.5. Companyia i contingut: *con*

7.1.6. Contrast *con / senza*

7.1.7. La preposició *per*: prezzo (*lo vende per mille euro*); finalitat (*lo faccio per te*).

Altres usos: matisacions (*per me [=secondo me], per la sua età ...*)

7.1.8. Règim preposicional de verbs i adjectius d'ús freqüent.

CONTINGUTS FONÈTICS, FONOLÒGICS I ORTOGRÀFICS

1. FONÈTICA I FONOLOGIA

La pronunciació . L'entonació com a recurs de cohesió del text oral. Ús dels patrons d'intonació.

1.1. Fonemes vocàlics: énfasi en la diferència entre “e” chiusa [e/] (pera), “e” aperta [ɛ/] (chiesa) i “o” chiusa (Roma), “o” aperta [ɔ /] (rosa);

2. CONTINGUTS ORTOGRÀFICS

La puntuació com a recurs de cohesió del text escrit. Ús dels signes de puntuació.